

Gorenjski GLAS

Živé naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat' dan,
ko, koder sonce hodi,
prepír iz svéta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Dr. France Prešeren: „Zdravljica“

GLASILO OKRAJNEGA ODBORA OF KRANJ

Leto II. — Štev. 5

Kranj, 3. februarja 1949

Cena din 2.—

Dr. Franc Kidrič

N A Š P R E Š E R E N

Iz govora na svečani seji
Glavne skupščine Akademije
znanosti in umetnosti v
Ljubljani dne 8. febr. 1946.

Da je Prešernova poezija izredna umetniška vrednota svetovnega formata, mi je priznal doslej še vsak intervjuvani inorodec, če se je mogel brez predsodkov le v nekatere njegove pesnitve poglobiti: Francoz, Anglež, Nemeč in Rus. Naj govori Prešeren o čemer koli in v kakršni koli pesniški obliki, vedno čutiš, da se izpoveduje genialni umetnik, ki zajema vsebino svoje izpovedi iz globine razgibane notranjosti ter pozna in s suvereno lahkoto obvladuje vsa raznolika sredstva, vso pisano aparaturo, ki napravljaja za evropsko šolani okus iz gmote in poskusa dovršeno umetnino. Njegove pesnitve so utrinki razpoloženej mojstra, v katerih presenečajo še tako razvajanega poznavalca evropskih literarnih vrednot odlike, ki so v taki vsestranskosti združene le pri velikih pesnikih svetovnega slovesa: raznolikost, zlasti tudi, kar se tiče verza in kitice; skladnost med vsebino in obliko; premišljeno valovanje vsake vrstice, ki se prepušča le na videz enakomernemu menjavanju naglašanih in nenaglašanih zlogov, sicer pa predstavlja svojevrstno silo živ organizem; smisel za blagozvočnost; izredno bogastvo prispevkov, ki so pa skoraj vedno nazorne in lahko umljive, pogosto tudi, kakor njegov ukrasni prirednik, čustveno pogojene; umerjenost in jasnost stavka in celotne zgradbe; tehtanje vsake besede, ki je vedno tudi na takem mestu, da imaš občutek; ne bi smela biti drugje, pa če tudi se ti sem ter tja zdi, da se ravna stavek nekoliko po latinski sintaksi; želja izogniti se vsakemu pretiravanju in vsaki banalnosti; duhovite domislice in besedne igre. Pri tem je jezik Prešernove poezije dvignjen vedno na pesniško višino, razen če ima pesnik sam poseben namen, da išče tudi grob izraz.

V Prešernu pa je prvič v zgodovini slovenskega pesništva spregovorila osebnost, ki je stala enakovredno na isti stopnji s čudodelci med italijanskimi, francoskimi, španskimi, angleškimi, poljskimi in ruskimi pesniki svojega in prejšnjih časov, osebnost, ki ni slučajen posnetek posebne književne šole, ker ji doba in vplivi ne morejo izpremeniti temeljne osnove genialnosti, dasi jo lahko poglobijo ali tudi obsodijo na mirovanje.

Prešeren je bil prvi Slovenec, ki je hotel uveljaviti pri rojakih evropsko književno vsebino, prvi pri nas, ki je čutil vso veliko resnost pesnikovega poslanstva, hotel in moral biti resničen in pravičen, pa najsi je moral pisati še s tako gorko srčno krvjo, in najsi mu je bilo še tako težavno razmišljati o svoji individualnosti in naši kolektivni bolečini.

Prešeren je bil prvi slovenski stihotvorec, ki je glede oblike stremel po višini sodobne Evrope. Ni sicer zametal štirivrstičnih in dvovrstičnih že udomačenih kitic, toda obenem je kakor po narčtu za praktično slovensko poetiko

uvajal oblike, ki so jih gojili v prejšnjih časih in tedaj tisti evropski narodi, ki so za literaturo kaj pomenili, oblike, kakor so španska romanca, italijanska oktava, tercina in sonet, triolet, francoski aleksandrinec, antični heksameter, orientalska gazela, španska glosa, najtežja oblika renesančnega sonetnega venca, ki ga je otežkočil še z akrostihido itd.

Prešeren pa ni bil samo prvi slovenski pesnik, ki je izenačil namenoma pesništvo svojega naroda z evropskim v upoštevanju priznanih tujih oblik,

šernova pesem iz takega spomina in zaradi njega. Vse to so le odmevi, ki jih uporablja kot aparaturo, kot pesniško sredstvo za ponazoritev lastne pesniške misli, tako, kakor je v isti namen jemal tudi prispevke iz narave ali verskega življenja. Komentarski poskusi, ki te osnovne črte niso upoštevali, so doživeli in morajo doživeti fiasko kot brezplodna plagiatomanija.

Končno je bil Prešeren prvi med slovenskimi pesniki, ki je doumel, kakšen bodi slovenski pesniški jezik in kje ga je treba zajeti in kako požlahtnje-

ljubljenec Muz nikoli ni do omamljenosti prepustil mikavnosti in blošku tropa in figur ali zvočnosti, ampak, da je zmiraj točno vedel kaj hoče povedati, da torej v njegovem delu ni nič izumetničenega in da je le tisti komentar k njegovim stvaritvam umesten, ki upošteva naravo in logiko.

Obstojajo pa še druge in take okoliščine, ki nas skoraj sili, izkazovati v časih naše revolucionarne borbe in revolucionarne obnove Prešernu svoje spoštovanje in svojo ljubezen na prav poseben način. Te okoliščine tičijo v odgovorih na vprašanja, kako je reagiral ta naš svetovljan na revolucionarno, demokratično, socialna ali filozofsko-iskateljska gesla svoje dobe, skratka na progresivna gibalna v času, recimo od 1824. do 1849. leta. Vsak pravi besedni umetnik tudi te dobe je bil s temi začetki današnje resničnosti nekako povezan, čeprav se tega ni vedno zavedal in čeprav se je, če se je zavedal, moral ozirati na ovire, kakršne so bile cenzura in podobno. Dovolite mi, da napravim časovni skok in konkretiziram vprašanje na drugi osnovi: kaj nas v Prešernovem delu sili k sklepu, da je bil, če bi živ oblikoval med nami, na ta ali drugačen način v vrstah revolucionarnih borecev in obnoviteljev.

Verujte mi, da ni težavno, izsledovati ob prebiranju Prešernovih Poezij prispevke za pritrden odgovor na tako vprašanje ter nam Prešerna še bolj približati.

Revolucionarna je bila že Prešernova odločitev za slovensko oblikovanje v času, ko je imela trgovaška Ljubljana med nemškimi en samcat slovenski napis, ko je govoril ljubljanski meščan in izobraženec slovenski praviloma le s služinčadjo, ko so se čuli celo iz vrst tako zvanih slovenskih preroditeljev glasovi, naj sega domači izobraženec za zabavo le po nemški ali drugi neslovenski knjigi. A ta Prešernova kretnja dobi še izrazitejši prizvok, če se upošteva, da jo je napravil mlad mož, ki mu je bila vsaj v začetku, in to zaradi šolanja, tudi nemška vezana beseda celo pokornejša od slovenske.

Revolucionarna in ljudska je bila tudi glavna namera Prešernovega oblikovanja od približno 1828. leta dalje: namen, da se s slovensko, evropskemu okusu ustrezajočo posvetno pesmijo odtujeji domači izobraženci zainteresirajo za slovenski jezik ter se tako polagoma odmaknejo iz nemškega jezikovno-kulturno sfero s slovenskim ljudstvom, da se torej ustvari jezikovno-kulturno homogen slovenski narod. S tega vidika nam danes ta Čopova in Prešernova namera ni samo literaren, ampak obenem tudi političen program dveh slovenskih kmečkih sinov, ki sta se dvignila med meščane, kjer sta se morala čutiti tujca, ker slovenskega meščanstva tako rekoč še ni bilo.

Revolucionarna je bila Prešernova zahteva, da sme tudi slovenski pesnik besedovati o vsem, kar ga notranje vznemirja in sili k oblikovanju, tudi o ljubezni do ženske; da sme torej izbrati tudi svojo individualno erotično snov, ki jo je porazna večina slovenske duhovščine, tako izmed pristašev strogo

ampak je bil med slovenskimj pesmotvorci tudi prvi, ki je z genialno intuicijo umel ustvarjati tudi sam nove oblike, in sicer take, ki bi ob drugačnih prilikah, to se pravi, če bi imeli Slovenci več besede v mednarodni besednoumetniški tekmi, mogle postati mednarodne. Bil je prvi Slovenec, ki se je v obliko poglobil, jo preživljal prvi, čigar pesnitve ti vedno kažejo, da sta njihova vsebina in oblika zlit v eno, ker je vsebina pač vedno njegova, porojena iz resničnega čustva.

Prešeren je dalje prvi slovenski pesmotvorec, ki mu literarne reminiscence, spomini na dela, ki jih je prebral, ne jemljejo veljave. Mnogo pojmovnih in likovnih spominov na klasične in druge literature tiči v njegovih pesnitvah, toda nobenega takega ni med njimi, ki bi nas opravičeval za sodbo, da se je rodila ta ali ona Pre-

vati, imel je dovolj tenak sluh, da je pravo pogodil ter svojo ljudsko gorenjščino izklesal za posodo najglobljih čustev.

Ze spričo vsega tega bi bilo nekaj nenaravnega, če bi se v času naše osvobodilne borbe in našega revolucionarnega iskanja novih temeljev naši državi ne gojilo spoštovanje in ne krepila ljubezen do tistega Prešerna, ki je dal prvo in za vse čase veljavno kulturno legitimacijo narodu, za čigar politično legitimacijo in vsestransko svobodo so naši najboljši šli v borbo in umirali. Vsem našim res progresivnim generacijam, starim in mladim, je Prešeren blizu in drag prav po svojem svetovljanskem pojavu, po svoji notranji resnosti in prepričanosti in po svoji klasični sklesanosti in skoraj terminološki jasnosti, ki nam vedno iznova kliče v spomin, da se ta izredni

N a š P r e š e r e n

(Nadaljevanje s prve strani)

janzenistovske kakor tudi izmed pristašev milejše protijanzenistovske spovedne prakse obojale in ji skušala na razne načine zabraniti pristop v slovensko literaturo, medtem ko jo je v nemškem ali kakem drugem jeziku do neke stopnje tolerirala.

Pri tem je bila Prešernu ljubezen in zvestoba do domovine, do lastnega ljudstva in materinega jezika nekaj prav tako elementarnega zanj samo ob sebi umljivega, kakor je bila zanj nekaj elementarnega tudi ljubezen do ženske, v kateri je videl naravno dopolnilo samega sebe.

Revolucionaren je bil tudi pogum, s katerim je iskal Prešeren poti, da opozori na pomen revolucionarnih pokretov. To je storil ob julijski revoluciji l. 1830. s prevodom Körnerjevih Lico-vovih strelcev, pesnitve, v kateri je bilo za Prešerna naglašanje mržnje proti vsakršnemu tiranstvu važnejše kot imenovanje „nemških strelcev“ in „francoskih biričev“; ob marčni revoluciji 1848. leta z aktom iz svoje odvetniške pisarne v Kranju, v katerem je opozarjal na pravni in politični pomen pričakovane ustave; ravnotako ob marčni revoluciji z objavo Zdravljice, ki je bila spesnena že 1843/44, ob objavi pa tako aktualna, da je spravljalo ves njen postanek v zvezo z najnovejšimi revolucionarnimi pričakovanji.

Vmes so služile podobnim namenom objave slavospevov rajnim slovenskim rodoljubom, ki v bukvah niso bili dobro zapisani: rahlo v elegiji Vodniku, čigar frankofilstvo in francostvo se je pozabljalo in v elegijah Čopu, katerega je ugled učenjaka nekoliko ščitil, izrazito in ob preziranju nevarnosti pa v tekstu v spomin četrte obletnice Smoletove smrti. Za tistega, ki je poznal Smoletovo življenje in vedel, zakaj je prišel razočaran s potovanja po Franciji, Švici, Angleški in Italiji 1827-31. l., kjer je bival torej v času, ko je zorela in se izmalčičila julijska revolucija vedel, kake odgovore je dal Smole oskrbniku kot graščak na Prežeku glede na kmete, ki niso hoteli odrajtovati desetine, je bil ta Prešernov hvalospev proslavljanje neugnanega slovenskega revolucionarnega demokrata in nesebičnega antifevdalnega glasnika. In to v času, ko je tisti začuden oskrbnik še živel in o takih kretnjah „bratca Andreja“ rad govoril.

O tem kje bi si Prešeren poiskal svoje mesto v naših dneh ne bo dvomil, kdor se zamisli ob nekaterih njegovih naglašanih pojmi, kakor so n. pr. svoboda, za brambo katere tudi smrtna žrtev ne sme biti prehuda, pojem zaradi katerega se je Prešeren v prevodu Licovovih strelcev odmaknil od izvirnika, a mu v Uvodu h Krstu in v Zdravljici posvetil večere: vera v zmago progresa, iz katere je v sonetnem vencu pač naglašal boljše čase za slovenski kolektiv, nikjer pa ne osebno zase; čast, ki se mora sem ter tja razumeti tudi v ožjem pomenu ne samo kot „Slava“; izdajstvo, ki je Prešernu nekaj absolutno gnusnega tudi na literarnem poprišču.

V nekaterih Prešernovih političnih in kulturnih izjavah moramo danes videti jasnovidnost, ki more biti lastna le velikemu duhu, ki je za stoletje pred svojim časom; danes, ko imamo v Ustavi FLRJ zajamčeno enakopravnost jugoslovanskih narodov, moramo le obćudovati, kako organsko je znal ta človek, ki se je imenoval tudi „Ilira“ s Kranjskega, družiti pravo pojmovanje jugoslovanskega edinstva s slovensko narodno samobitnostjo, za katero se je v zabavljivih napisih Daničarjem, Bahačem in Narobe Katonu s tako ostrim orožjem boril. Danes, ko ugotavljamo, kaj utegne novo realno pojmovanje slovanstva brez imperialističnih teženj močnejših — pomeniti za posamezne, zlasti manjše slovanske narode, se moramo le diviti preroškemu gledanju avterja Uvoda Krsta in Zdravljice. Danes ko imamo Titovo geslo: kar je tujega nočemo, kar je našega ne damo, čutimo, kako bi se boril skupaj

z nami pevec, ki pričakuje v Sonetnem vencu združitev „Slovenš ne cele“. Danes, ko vemo, kdo se res bori za svetovni mir, nas lahko z ponosom navdaja zavest, da je iz duha našega poudeta privrela Zdravljica in zlasti tudi njena sedma kitica o pričakovanju splošne svobode. Danes, ko se veselimo svoje mlade republike, nam ne more biti postranskega pomena, da se je Prešeren skoraj demonstrativno izogibal vsakemu pesniškemu naglašanju dinastičnega patriotizma, ki ga je takrat bilo povsod polno, preveč tudi v Kranjski Čbelci.

Pa še ob marsikaterem dnevnem vprašanju si lahko poiščemo sorodno misel v drobni, a vendar tako obsežni in bogati knjižici, Prešernovih poezij. Kako točno je razlikoval med terminom „ljudstvo-ljudski“ (n. pr. v Novi pisarni v Kranjski Čbelci) ter terminom „narod“ (n. pr. v l. gazeli, Krstu in Zdravljici) ta svojstveni poet, ki je hotel iz misli na ljudstvo pisati za od-tujene izobrazence, a ostal ves ljudski že od začetka v svojem čudovitem pesniškem jeziku in po veliki večini prispeodob in sredstev, nolagoma se je razvijal v tej smeri, da je tudi iz pristojnosti odstranjeval vse

Kip pesnika dr. Fr. Prešerna v Kranju

Dne 8. februarja 1949, ob stoletnici smrti, bo v veži hiše, kjer je Prešeren dne 8. februarja 1849 umrl, odkrito njegovo poprsje v nadnaravni velikosti.

Kip je izdelal umetnik — akademski kipar in profesor na Akademiji upodablajočih umetnikov v Ljubljani tov. Frančišek Smerdu.

Kipar nam je upodobil Prešerna takega, kot smo si ga že dolgo želeli: zdravega, krepkega Gorenjca, ki je ponosno zapel napredno pesem, ustvarjalca „Zdravljice“, kakršnega nam je razodela narodno osvobodilna borba.

Četudi je življenje in boji z malomeščanskimi predsodki utisnilo v Prešernovo obličje grenke črte, je prav zato človeški lik, ki ga razodeva naša umetnina, še bolj naš, obraz našega človeka iz ljudstva.

Kipar se je hotel odmaknil od dosedanjih podob; ta ga je upodabljal žensko nežnega, drugi spet kot košatega pastolja, tretji kot aristokrata: naš Prešeren pa je preprost, topel, slovenski človek, krepkih potez, ki kažejo voljo in široko slovensko dušo.

Vsekakor je naše mesto s to umetnino pridobilo veliko dragocenost: Prešernov lik, ki je res sprejemljiv za pojme vsega našega delovnega ljudstva.

Č. Z.

Narod naš dokaze hrani!

Kot zastopnik Zavoda za zaščito kulturnih, zgodovinskih in pridodnih znamenitosti Slovenije, znova opozarjam vse krajevne ljudske odbore in množične organizacije, da je dolžnost navedenih ohranjati v dostojnem stanju vse spomenike iz narodno-osvobodilne borbe (tiskarne, bolnice, naše bunkerje, prizorišča bitk, n. pr. jamo pri Okroglem itd.), primerno označiti vse važnejše kraje, kjer je okupator streljal in obešal naše talce, z znamenji in ploščami okrasiti vsa ta mesta ter tako ohraniti spomin padlim žrtvam. V tej smeri naj prvenstveno vlogo odigrajo organizacije Zveze borcev, ki naj čimprej poskrbi, da bodo vsaj v mestu Kranju odkrite take plošče na hišah, na katere je okupator obesil ali pred katerimi je streljal naše ljudi. Pod ploščami naj bo vedno zelen venec s trobojnico ali sveže cvetje.

Č. Z.

Dopisujte
v „Gorenjski glas“!

neljudsko ter prispel v svojem razvoju celo tja, da ga je tudi pri snovanju vsebinsko sicer doživeti tekstov, kakor n. pr. pesmi Pod oknom, zavestno spremljala misel, najti obliko in dikcijo, ki bi ugajala pevcem iz kmečkih fantovskih vrst. Po svojem odnosu do slovenskega ljudskega jezika je moral odklanjati prizadevanja slovenskih ilircev, saj se celo besede „Slovan“ kot nove izposojenke iz češčine ni hotel oprijeti ter je rabil za to rajši domači izraz Slovenec ali Sloven, čeprav je pomenjal tudi nekaj drugega. — Kako bi sodil danes o naši agrarni reformi, na to nam odgovarja njegov zapis v spominski knjigi Lašanovi, vrstice o kmetiču v Soldaški, hvalospev sovražniku fevdalizma Smoletu in pomoč, ki jo je 1848. l. še pred marčno revolucijo nudil borcem proti desetini, ki se je morala dajati kranjskemu dekanu.

Na vprašanje, kako cerkev bi si danes želela, nam pomaga odgovoriti 38. kitica Krsta, ki je s svojo obsodbo slepih glav Valjunov, podčrtavanjem „božje volje“... duhovne prave“ in bratstva „vseh ljudi“, „vseh narodov“, namenjena zlasti tudi duhovniku. Ni si mogoče misliti, da bi pesnik, ki je v Glosi in Elegiji tako demonstrativno

postavljaj na sramotni oder dobičkarstvo nekaterih krogov, ne razumel naše borbe proti špekulaciji; ali da bi pesnik nezakonske matere in omenitve tega socialnega problema v Ponočnjaku in Romanci od Strmege gradu ne soglašal s členom v naši Ustavi, pesnik Judovskega dekleta ne z njenim členom 21.

In kdo bi dvomil, kako veselje b moral imeti s členom 37. naše Ustave pesnik, ki je v Sonetnem vencu in drugod tako visoko dvigal pomen pesmi ter se tako ogorčeno boril v raznih pesnitvah proti šikanam cenzure, v Orglarju pa postavil besedo za svobodo umetnosti trajen spomenik.

Prešeren je najtehtnejši dokaz naše umetniške volje, a obenem na našo srečo absolutna vrednota v smislu svetovne pesniške republike. Edino on, tihi, a najzgovornejši bodrilec naših borcev in najzvestejši spremljevalec naših internirancev, je bil vreden, da se postavi v središče slovenskega kulturnega tedna in da se ob njem tudi za našo akademijo znanosti in umetnosti ustvarja tradicija, kako se naj z besedami hvalečnosti do pesnika v naših kulturnih tednih vežejo bilance o kulturnem delu institucij v preteklem letu.

Okrajna skupščina zveze borcev Letna skupščina Okrajnega odbora Zveze borcev v Kranju je kritično pretresla svoje dosedanje delo in sprejela plan dela za leto 1949

V nedeljo dne 23. januarja t. l. se je vršila v veliki dvorani Sindikalnega doma v Kranju letna skupščina Zveze borcev okraja Kranj. Skupščine se je udeležilo nad 200 delegatov krajevnih odborov ZB.

Skupščino je otvoril predsednik Okr. odbora Zveze borcev tov. Brovč Andrej in pozdravil vse navzoče člane ter zastopnike množičnih organizacij.

Po izvolitvi verifikacijske in kandidacijske komisije, je bilo izvoljeno delovno predsedstvo s predsednikom tovarišem Kristanom, nakar je sekretar okrajnega odbora ZB tov. Dobro podal organizacijsko-politično poročilo, v katerem je kritično zajel vse dosedanje delo organizacije borcev v našem okraju. Obenem je prikazal tudi uspehe, ki jih je dosegla Zveza borcev v letu 1948.

Do sedaj je imel okr. odbor ZB 48 krajevnih in 3 mestna odbora ZB, poleg teh pa še na področju mesta Kranja 6 terenskih odborov z okoli 8000 člani. Po poročilih je bilo do 20. avgusta 1948 napravljeno 30670 prostovoljnih udarniških ur. Izvršeni so bili prekopi padlih borcev v Poljanski dolini, odkriti so bili 3 spomeniki in 6 spominskih plošč padlim borcem in talcem. Organizacije so imele v preteklem letu okrog 60 samostojnih kulturnih prireditvev in pričelo se je z zbiranjem zgodovinskega materiala iz NOV, ki se steka v muzej v Škofji Loki. Predvojniški vzgoji je posvečena velika skrb in pomoč, za kar je organizacija dobila priznanja od Vojnega odeska.

V tem letu pa se pred organizacijo postavljajo še večje naloge, predvsem zato, da utrdi svoje vrste, ker bo le na ta način kos svojim nalogam kot sestavni del ljudske fronte, kot njena močna opora pri vsem njenem delovanju. Skrb za večjo, načrtno povezanost s Fronto kakor tudi z AFŽ in LMS pri političnem in vzgojnem delu mora biti ena izmed osnovnih nalog ZB.

Po referatu se je razvila živahna diskusija, v kateri so sodelovali mnogi delegati. Kritično so pretresli delo in pokazali na pomanjkljivosti v delovanju preteklega leta, ker niso vsi člani bili dovolj aktivni, kakor zahteva današnji čas od članov ZB.

Tov. Kristan je za tem v kratkem govoru podčrtal, da je diskusija pokazala visoko politično zavest članstva, s katerim bomo lahko gradili socializem. Napake so sicer bile, vendar nam uspehi kažejo ogromne napore naših delavnih ljudi. Naše narode ni omajala

obtožba od strani Informburoja, temveč jih je v delu še bolj okrepila v boju za izgradnjo socializma.

Med drugim je nakazal, da moramo pristopiti k organiziranju kmečkih organizacijskih zadrug na vasi, ki jih je v našem okraju že sedem, vendar to še zdaleč ne zadostuje. S pomočjo OF organizacij moramo takoj sklicati množične sestanke, na katerih naj se razpravlja o pomenu in cilju teh zadrug. Poučiti je treba ljudi, da s tem, ko bo kmet pristopil k zadrugi, mu zemlja ne bo nacionalizirana, kakor trde naši sovražniki, temveč ostane last zadrugnikov (posameznikov, ki so dali zemljo v najem). Delo v naših tovarnah se je utrdilo, število udarnikov neprestano narašča, vendar naša organizacija njim posveča premalo pozornosti, premalo z njimi politično dela. Morale bi se izkazati kot agitatorji kakor v času NOB. Utrditi moramo skupno zavest, da je OF danes borbena organizacijska zveza vseh delovnih ljudi.

Po blagajniškem poročilu, ki ga je podal tov. Svetelj, je delovni predsednik pozval kandidacijsko komisijo, da predloži skupščini predloge za novi okrajni odbor ZB. Po podanih predlogih je bil z burnim odobravanjem izvoljen nov okrajni odbor, v katerega so prišli: Brovč Andrej, sekretar mestnega komiteta KPS kot predsednik in člani Por Janez, Dobro Janko, Mulej Franc, Kovač Ivan, Resman Edvard, Arhar Viktor in Jagodič Franc. Nadalje je skupščina izvolila še 34 članov v izvršni odbor okrajne ZB in 64 članov v okrajni plenum ZB, kakor tudi 44 delegatov za Republiško skupščino ZB Slovenije.

Na kraju je skupščina sprejela plan dela organizacije ZB za leto 1949:

1. Seja sekretariata okrajnega odbora ZB bo vsakih 14 dni. V primeru potrebe pa se lahko skliče tudi izredna seja. Okrajni izvršni odbor ZB bo imel seje mesečno. Okrajni plenum pa vsaka dva meseca.

2. Okrajni odbor ZB bo obiskal v letošnjem letu najmanj 5 krat vse krajevne odbore ZB v okraju.

3. Vsaka dva meseca se bodo vršile sektorske konference za vse člane krajevnih odborov ZB in sicer po naslednjih centrih: v Kranju, Trziču, Škofji Loki, Zireh, Železnikih, Gorenji vasi.

4. Število članstva naj se v letošnjem letu dvigne od 8.000 na 12.000, tako da bomo v vsakem mesecu sprejeli 340 novih članov v organizacijo.

(Nadaljevanje na tretji strani)

Plan dela Zveze borcev v našem okraju

(Nadaljevanje z druge strani)

5. Do 1. junija bomo napravili in uredili kartoteko članstva za vse člane v okraju, in sicer s pomočjo krajevnih odborov.

6. Napravili bomo pet izletov v okrajnem merilu, in sicer pred vsem v spomladanskem času.

7. Po vseh krajevnih in mestnih odborih ZB bo v letošnjem letu 80 samostojnih kulturnih prireditev, to je takšnih, ki bodo kulturno in ideološko dvigala in vzgajala naše članstvo.

8. V našem okraju bomo 29. II. postavili 8 spomenikov in 6 spominskih plošč za naše padle borce in talce. Odkritje teh spominskih plošč bi bilo 29. nov., na dan obletnice proglasitve FLRJ!

9. Pri gradnji zadružnih domov in pri vseh ostalih akcijah bomo aktivno sodelovali, tako da bomo med prvimi pri udarniškem delu. Sprejet je bil sklep, da v letošnjem letu napravi naša organizacija najmanj 80.000 udarniških ur. Vsi krajevni odbori bodo aktivno pristopili k samim članom, kjer bodo agitirali, da bi vsak član sprejel čim večje obveze v udarniškem delu in da bi bile te obveze tudi izpolnjene, tako da bo naša organizacija čim več prispevala za izgradnjo socializma.

10. V letošnjem letu bomo formirali dve brigadi iz članstva ZB, kateri bosta šli na udarniško delo za en mesec. Poleg tega pa bomo nudili vso pomoč pri formiranju frontovskih brigad v našem okraju.

11. Agitirali bomo prepričevalno pri naših članih na vasi, da se vsaj 50% kmetovalcev, ki so naši člani, vključijo v organizacijo „borcev za večje pridelke“. Krajevne organizacije bodo agitirale in vložile vse sile, da se dvignejo ali organizirajo kmečke obdelovalne zadrage

na naši vasi, da bodo prišli v vodstvo teh zadrug mali kmetje, tisti, ki so pokazali svojo predanost v narodno osvobodilni borbi, in tisti, ki se bodo stvarno zanimali in trudili za razvoj socialističnega dela na vasi.

12. Poleg tega bomo reševali tudi vsa ostala gospodarska vprašanja in vse naloge, ki se bodo v letošnjem letu postavljala pred našo organizacijo.

13. Vsaka krajevna organizacija ZB naj osebno zadolži člane, da bodo posečali vasi in tam agitirali, tako da bomo neprestano skrbeli, da ne pade v pozabljenost naša NOB. Na ta način bomo osvežili in ohranili spomin na herojsko narodno osvobodilno borbo.

14. Vsak mesec naj krajevne organizacije izvedejo pripovedovalne ure za pionirje po osnovnih šolah, da bomo na ta način budili pri mladini globoko zavest, preko kakšnih težkih borb so morali naši narodi, prav za prav njihovi očetje in matere, da so priborili sebi in svojim otrokom zadovoljno in srečno življenje.

15. Da bodo krajevni odbori vključili v produkcijo ali pa v frontovske brigade vse tiste ljudi, ki so na naši vasi izkoriščani po kulaških in ostalih protidržavnih elementih.

16. Postaviti študijske grupe v mesecu januarju, februarju in marcu po Krajevnih odborih ZB.

17. Postaviti množično kontrolo nad našo trgovino in kadrem, ki je zaposlen v naših trgovinah; polagati vso pažnjo za pravilno razdelitev, da ne bi bilo kakšne protekcije. Za to množično kontrolo naj bi v našem okraju odgovarjala naša organizacija ZB.

Po sprejetih nalogah in sklepih je bila prečitana resolucija okr. skupščine ZB, ki so jo delegati odposlali Glavnemu odboru ZB in maršalu Titu.

Tržiška predilnica pred občnim zborom

Pretekli teden je imela sindikalna podružnica Predilnice Tržič konferenco, na kateri je bilo analizirano delo leta 1948, pregledane vse napake ter podan splošen pregled vsega političnega, delovnega in kulturnega dela podružnice. Iz poročil posameznih funkcionarjev se je videlo, da bo v bodočem letu treba je trdega in vztrajnega dela ter popolne reorganizacije članov in funkcionarjev v tistih pododborih, ki v preteklem letu niso delali z voljo in zavestjo. Za funkcionarje bodo izvolili novatorje in racionalizatorje, ki bodo gotovo v vsakem pogledu dali vse iz sebe. Posebno pozornost bo treba posvetiti kulturno-prosvetnemu delu, ki do sedaj ni dalo zadovoljivih uspehov. Po vseh obratih je nujna zahteva, da se uvede medobratno tekmovanje. Splošna uvedba brigadnega sistema dela in popularizacija izpolnitve vseh planskih nalog.

V splošnem pa je uprava podružnice dala v preteklem letu vse iz sebe in ji gre vsekakor pohvala. Da bi pa delo podružnice v letu 1949. imelo še večje uspehe in da bi sam občni zbor bil pravilno izveden, so bili sprejeti sklepi: 1. Nuditi vso pomoč upravi podjetja pri razbitju letnega plana na posamezne oddelke in dneve. 2. Organizirati sindikalni študij političnega in strokovnega značaja. 3. Uvesti medobratno tekmovanje, ki bo povečalo članstvo. 4. Do občnega zbora organizirati vse članstvo v sindikalno organizacijo. 5. Dvigniti delovno disciplino in omejiti nepravilne izostanke na minimum. 6. Zboljšati odnose delavcev do mojstrov in obratno, kar bo pripomoglo k pravilnemu izpolnjevanju planskih nalog. 7. Priprava za občni zbor naj bo temeljita.

P. A.

Izredni občni zbor SKUD-a „France Prešeren“ — Kranj

Dne 26. januarja je imelo SKUD „France Prešeren“ po pičlih 3 mesecih obstoja svoj izredni občni zbor. Razmere v SKUD-u so to nujno narekemale.

Zbor je otvoril dosedanji predsednik tov. Zorec Črto, ki je ob svojem poročilu navedel vzroke, ki so zahtevali novo vodstvo. Predvsem je to narekoval odhod nekaterih članov uprave ter nedelavnost upravnega odbora, ki je na svojih sejah sicer postavljale sklepe, ki jih pa ni uresničil. Sestanek strokovnjakov je bil v vsem času samo eden, ki je bil slabo obiskan, pravtako niso bili dobri sestanki aktivnih članov.

Objektivne težave so obstajale v dejstvu, da SKUD nima lastnih prostorov, da je bilo delo nenačrtno, da se ni povsod pravilno pristopalo k članom, ter, da je odbor zanemarjal ustanavljanje novih sekcij.

Po tej ostri kritiki dela uprave, je navedel tudi uspehe, ki so jih dosegle posamezne sekcije pri republiškem kulturnem tekmovanju v Mariboru. Tako je dosegel moški pevski zbor „Prešeren“ pod vodstvom tov. Liparja prvo mesto ter bil nagraden z din 10.000. Enako mesto je zasedel harmonikaški zbor pod istim vodstvom. Folklorna skupina tovarne TISKANINA je dosegla 3 mesto, „Prešernovo gledališče“ pa 4. mesto.

Moški pevski zbor „Prešeren“ je imel 4 nastope v Kranju, 9 nastopov izven mesta ter dva nastopa v radiu. Harmonikaški zbor je imel 13 nastopov. Godba na pihala je sodelovala pri raznih proslavah. Pevski vokalni kvintet je nastopil 4 krat. Več nastopov je izvedla tudi folklorna skupina. Mnogo predstav je nudilo „Prešernovo gledališče“. Blagajniško poročilo je podala tov. Pirc Marija. Evidenca članstva je uvedena. Nekatere sindikalne organizacije so posvetile premalo pažnje pobiranju članarine. Ponekod se je pobiralo nepravilno, skoraj na dacarski način.

Nadzorni odbor je ugotovil, da so dohodki in izdatki utemeljeni ter je predlagal razrešnico dosedanjemu odboru.

Pri diskusiji o razrešnici je sodelovalo večje število članov. Član sindikalne podružnice tovarne Inteks je pozival k boljšemu delu po podružnicah. Tov. Fende je govoril o ustanovitvi mladinske pevske sekcije, o dramatski skupini ter o folklorni, ki naj goji tudi južnoslovske elemente. Tov. Resman je poudaril, da je društvo premalo delalo na ideološkem dvigu, da se je izživljalo zgolj umetniško. V pogledu slikarske sekcije ni pokrenilo društvo ničesar, čeprav bi to moralo storiti. Tov. Pagonova je govorila o pomanjkljivosti na šestih strokovnjakov. Odgovorni član „Prešernovega gledališča“ se ni hotel udeležiti kritične analize umetniških prireditev v Mariboru.

Tov. Lipar je povedal, kako dela v pevski sekciji, tako z mladino kot s starejšimi. O knjižnicah je govoril tov. Erjavc, o gledališču tov. Valentič.

V novi upravni odbor so bili izvoljeni: Jenko Franc, Lipar Peter, Tomc Štefka, Mohor Bogo, Valavšek Joško, in Rudolf Jožica; v nadzorni odbor: Režum Albina, Kolesa Edvard, Zeleznik Milan, Završnik Stane in Koncilija Feda.

Po izvolitvi upravnega in nadzornega odbora je govoril član Glavnega odbora Ljudske prosvete tov. Zorn, ki je izjavil, da dosedanje delo le ni bilo tako negativno, kot je bilo prikazano. SKUD je dosegel v Mariboru prav lepe uspehe in je odnesel več prvih mest.

Razprava o delu je pokazala, da se moramo dotakniti dveh problemov za razvoj kulturnih delavcev. Te je pa imela samo pevska sekcija. Marksizem-leninizem gleda na kulturo in prosveto kot na silno važno za vzgojo ljudskih množic. V kulturno-umetniški temi iščemo prepričanja, resnico in s tem nas mora umetnina privabljeti, ne pa samo razveseljevati. Nova socialistična kultura odkriva resnico, lepoto, pripadnost delavskemu človeku, novo domovinsko ljubezen — to privablja in mobilizira nove množice. Vsebina tega dela v Kranju še ni popolnoma jasna.

Nenačrtno delo je vidno. Velike tovarne štejejo tudi do 3.000 članov, članarino pa plačuje malenkostno število. Vse sekcije SKUD-a in sindikalne podružnice naj napravijo načrt dela. Potrebna je povezava močnejših umetniških skupin s šibkejšimi. Napačno je mišljenje, da so strokovnjaki odgovorni za odnos do novih članov. Strokovnjak ni vodja odseka, nove člane pa sprejema in vodi vodja odseka. Strokovnjaki morajo posredovati znanje stroke, a s pravilnim ideološkim delom bomo vzgajali tudi nepolitične strokovnjake. Kranj je izrazito industrijsko mesto, zato bo moral še poglobljati ideološko delo ter vključevati nove množice mladine. Ta naj ima svoje sekcije, a pomagajo naj jim ideološko in strokovno zreli ljudje. SKUD-i sprejemajo vse frontovske organizacije, ki lahko v okrilju društva samostojno nastopajo. V kratkem bo potrebno ustanoviti posebno kulturno-umetniško društvo tudi v TISKANINI.

Za tem so harmonikaši zaigrali dve pesmi in tako zaključili izredni občni zbor.

Ali si že poravnal naročnino? Frontovci, naročajte in širite svoje okrajno glasilo „Gorenjski glas“!

Martel:

Nova borba za Kočevski Rog

(Nadaljevanje)

III.

Brigadir, koščen in visok človek si je že pripravil novo delo. V preprosto pripravo — razcep — je dal veliko žago amerikanko in že je zapela pila v njegovih rokah.

Nekaj časa ga opazujem, kako spretno ostri zobovje pri žagi in ne morem si kaj, da ga ne bi povprašal.

„Kaj se žage mnogo kvarijo?“

„Ostja...!“ se je pridružil, „to je danes že v drugo. Naleteli smo dvakrat na protitankovsko kroglo. In prav danes, ko bi lahko dosti opravili“. Človek je bil zgovoren, a pile ni odložil.

„Kako je bilo prej?“, začne pripovedovati in obraz se mu zmrača. „Pod fašisti nismo poznali svobode, ne kruha in tudi zasluzka ni bilo za nas... Zdaj smo šele zadihali iz polnih pljuč, delo nam ni težko, ker ga poznamo od mladih nog. Zaslužimo dobro in z veseljem delamo še več, ker vemo, kaj zahteva od nas svobodna domovina“. Pri tem je iztegnil roko in pokazal na grmade lesa.

„Poglejte, vse to smo podrli in razžagali v nekaj tednih. Borimo se z vso močjo in vsem srcem, da pomagamo zgraditi novo, srečno deželo socializma, kjer bo naš novi rod svoboden, ponosen in zdrav.“ Medtem je za nama nekaj zavreščalo in brigadir je na ves glas zavpil:

„Tone, voda v kotlu vre!“ Zdaj šele sem za hrbtom pred njihovo kolibo zagledal kotel, iz katerega se je kadila in penila voda.

„Kaj pa bo danes dobrega za kosilo?“ sem zvedavo vprašal pečatega močnega mladeniča, ki je na klic brigadirja prilomastil iz globeli.

„Pašta“, mi je kratko odvrnil in se vrgel na delo.

„Je hrana dobra“, sem bezal dalje in se čutil delu kuharja, snagi in redu v lično pokriti kuhinji.

„Je pač kakor sami skuhamo. Hrane dobimo dovolj, samo da bi imeli malo več koruze za polento in masti“, je govedel bolj za sebe kakor meni.

Pri tem sem se premaknil bližje in pokukal v njihovo kolibo iz lubja, ki je kar lepo zgrajena in od znotraj lepo prostorna, z velikimi lesenimi ležišči, pokritimi s slamo in odejami. Opazil sem tudi dnevni časopis in ko sem odhajal od njih in pozdravil, sem se spotaknil tudi ob to.

„Kaj menimo mi o nastalem položaju?“ je zategnil in se zresnil brigadir. „Prav odkrito rečeno, danes vse to zelo boli. Glejte, koliko se dela samo v Kočevskem Rogu za zgraditev socializma pri nas, da preprosti človek res ne razume, kako nas morejo tako težko obtoževati. Mi samo vemo, da se borimo za socializem in nobena stvar nas ne ustavi“, je govoril s takim zanosom in prepričevanjem, da mi je postal drag kakor lastni brat.

Razšli smo se. Onadva po svojih opravkih v globel, brigadir z nabrušeno žago v gozd, Tone h kuhi, jaz pa sem zavil na levo k cesti. Tu je mladina nosila skupaj lubje z vseh strani in ga nakladala na voz. Kraj poti je močan, plavalas mladenič nakladal težko hlovdovino na voz ob cesti. Močno je zaril z cepinom v meso jelovnega debla in ga s krepkim zamahom prevrnil na voz.

Po strmini navzdol je prišel upravnik Ulčar.

„No, kako je kaj, Avguštin? Koliko pa boš danes tako po udarniško naložil in zvozil?“ ga je nagovoril.

„Drugo, furo' nalagam,“ je smehljajoč odvrnil. „Osem do deset kubikov ga zvozim do večera, če se mi kaj ne potrga,“ je povedal.

„To je naš najboljši fant iz Podturna,“ mi ga je predstavil, „in obenem vodja naših voznikov. Kako pa kaj drugi?“, se je zopet obrnil k njemu.

„No, že gre. Mislim, da bo danes dosti zvoženega“, je zadovoljno izpovedal in začel pritrjevati vezi na težko naloženem vozu.

„Pojdiva še malo naokrog“, se obrne k meni Ulčar in pospeši korak. Zavila sva ob ogromni skladovnici bukovih drv, ki jih hite delavci nakladati na kamione. Čim bo naloženo, bo ta prepotrebni les zdrvel v dolino, v vasi in mesta.

Ob bližnjem izvoru bistre pitne vode, ki je edino manjka po celem pogorju Kočevskega Roga in jo vozijo tudi s kamionom iz doline, so delali tesači.

(Dalje prihodnjič)

Tov. Kristan Milan odhaja

Dosedanji sekretar okrajnega komiteta KPS, sekretar okr. odbora OF in tajnik okrajnega ljudskega odbora v Kranju, tov. Kristan Milan nas zapušča in odhaja na novo službeno mesto v Ljubljano.

Nedvomno je v prvih dveh letih petletke odločilno vplival na razvoj političnega in gospodarskega življenja v okraju ter da so doseženi rezultati plod uspešnega izvajanja navodil centralnega komiteta KPS. S komunističnim odnosom do ljudi, je pridobil množice za socialistično delo ter je bil vsem vzor komunista, predanega stvari delavskega razreda.

Na poslovnem sestanku vodilnega partijskega aktiva je bilo izrečenih mnogo toplih besed, ki so označevala Milana kot komunista in človeka in njegovo tvorno delo v kranjskem okraju.

V imenu komunistov se je poslovil od njega okr. org. sekretar, tov. Mršek ter se mu zahvalil za vztrajno in plodno delo in mu želel novih uspehov na novem službenem mestu. Predsednik MLO Kranj tov. Brovč Andrej je spregovoril v imenu prebivalcev Kranja, ki izražajo splošno obžalovanje, ker odhaja. Njegovo ime bo zapisano med najbolj tvornimi graditelji socializma v Kranju v času prvih let petletke. Predsednik MLO Tržiča tov. Urbanc Štefko je govoril v imenu mesta Tržiča, tov. Gostiša v imenu mestnega komiteta v Škofji Loki.

Zastopnik JA, komisar-major iz Križev, tov. Djokić Todor, je poudaril, da je tov. Kristan umel pravilno sprovajati marksistično-leninistično linijo v teoriji in praksi. Znal je vedno vključevati nove množice v delo za zgraditev socializma. Ob krivičnih napadih informbiroja je uspešno vodil partijo k še večji delavnosti, vzgajal je nove kadre, ki bodo uspešno reševali naloge domačega okraja, razumel je, da je vojska oboroženi narod, zato je bil z njo v tesnih stikih.

Pozitivno delo tovariša Kristana so izrazili tudi člani UDV, množičnih organizacij ter pred. OLO tov. Trojar.

Vsi komunisti kranjskega okraja žele, da bi tov. Milan tudi na novem mestu storil čim več za ljudstvo, za stvar komunizma.

IV. seja MLO v Kranju

V sredo, 19. t. m., se je vršila v sejni dvorani MLO v Kranju VI. redna seja Mestnega ljudskega odbora mesta Kranja. Mestni ljudski odborniki so na tej seji pregledali izvršene sklepe zadnje seje ter sklepe in predloge iz zborov volivcev. Za tem je podal gospodarsko politično poročilo tov. Brovč Andrej. V preteklem letu so vsi delovni kolektivi mestnih podjetij pravilno razumeli svoje planske naloge in tako je plan v posameznih podjetjih dosežen s sledečimi rezultati: Gostinstvo — 106,6%, brivsko-frizerski salon — 108,3%, električno podjetje 108,7%, kino Stražišče 90%, kino Kranj 120%, gradbeno podjetje — 89%, Kurivo 83%, Šivalnica in popravilnica 200%. Avtoprevoznništvo za polovico leta 134%, Mehanična delavnica — 100%, Drogerija — 121%, Trgovina z drobnimi predmeti — 123%, Preskrba 111%, Vodovod 82%, Pecivo 110%, in Uprava komunalnih podjetij 132,2%.

Tu je treba med drugimi omeniti tudi to, da so nekatera podjetja izpolnila svoj plan že mesec dni pred rokom. Za ostala, katera niso izpolnila planov, pa je vzrok v tem, da niso prejela potrebnega materiala za izvršitev planskih nalog.

Iz potrjenega letnega proračuna 4.289.000 dinarjev, ki je bil zelo nizek se je porabilo za najnujnejše investicije in izdatke, kot so: za popravilo in gradnjo cest cca 2.000.000 dinarjev, za šole 455.484.—, za državno upravne stroške 1.730.000 dinarjev.

Največji problem je v mestu Kranju še vedno velika potreba za stanovanja. Prebivalstvo naglo narašča, kar se najbolje vidi iz tega, da je lansko leto v mesecu marcu bilo 15.600 prebivalcev, in je zrastle do konca leta na 18.000. To ustvarja stanovanjsko stisko. V stanovanjskih blokkih na Zlatem polju, ki jih grade in zaradi pomanjkanja materiala niso končane, bo v tem letu prostora za cca 700 ljudi. V tem letu so predvidene precej obširne gradnje. Tovarna „Iskra“ bo zgradila dvo- in štiristanovanjske vile, prav tako so predvidene gradnje stanovanj tovarne Tiskanina, Inteks, Standard, lokalna podjetja, Gozdno gospodarstvo in druga.

Potrebno je, da se uredi parki in otroška igrišča. Prav tako smo v Kranju precej zaostali v pogledu ustanavljanj DID-ov in otroških jasli, kar moramo še v tem letu popraviti.

Po podanih poročilih se je razvila živahna diskusija, v kateri so sodelovali mestni ljudski odborniki. Na koncu je bil sprejet odlok o povečanju orne zemlje. Ta se bo dobila na ta način, da bo vsak posestnik odstranil vsa grmovja in gozdna drevesa med njivami, po travnikih, in to do 50 m. Prav tako se morajo odstraniti vse manjše gozdne parcele, ki so izven strnjene gozda in preorati vsa nepotrebna poljska pota med parcelami kot med pašniki. Sklenjeno je, da se bosta napravili kanalizacija in vodovod v Stražišču. Prav tako se bo uredilo otroško igrišče v Majdičevem logu. Tovarna Tiskanina bo poskrbela za gradnjo mostu. Važen je tudi sklep o ustanovitvi mestnega podjetja „Čevljarna“, ki bo oskrbovalo in služilo potrebam mestnega prebivalstva. Iz te seje je odposlana pozdravna resolucija predsedniku vlade LRS tov. Mihi Marinku.

Ljudska tehnika

AVTO-MOTO DRUŠTVO KRANJ V BORBI ZA IZPOLNITEV PLANA V LETU 1949

Že v času lanskega tekmovanja, ob priliki 5. kongresa KPJ, je avto-moto društvo Kranj pokazalo, da pravilno pojmuje socialistično tekmovanje. Prvo mesto v tem tekmovanju in za 75% preseženi letni plan 1948, nam pokaže zavednost in delavnost članstva ter odbora. V tem tekmovanju za izpolnitev plana 1948 v LR Sloveniji, je društvo zasedlo drugo mesto.

V letu 1949 noče društvo počivati na doseženih uspehih. Utrdilo in požvelo je delo v že osnovanih krožkih, priredilo dva mitinga in ustanovilo novo grupo v Trbojeh.

Posebno skrb je društvo posvetilo šolstvu, kajti z izgradnjo socializma nastajajo vedno večje potrebe kadrov v JA., v industriji, kmetijstvu in drugod. Referent za šolstvo in njegov namestnik, sta izdelala točen načrt z navodili in vprašanji za tečajnike. Tema tovarišema in poirtvovalnim predavateljem gre priznanje, da se šolstvo v tečajih dviga na zavidno višino. Dvig ravni strokovnega in političnega znanja tečajnikov je porok za uspeh tečajev, za katere si je društvo, poleg ustanovitve lastne delavnice, zadalo kot najvažnejšo nalogo.

Z ustanovitvijo lastne delavnice, za katero je društvo prejelo orodje kot darilo zveznega odbora za motorizacije, bodo tečajniki kakor tudi članstvo, imeli priliko izpopolnjevanja in točnejšega spoznanja motornih vozil. Z od-

pravljanjem tehnične zaostalosti naših narodov, bomo pojačali obrambno moč naše domovine in zagotovili predčasno izpolnitev Titove petletke. T.

Poziv

Kranj, dne 31. I. 1949.

Vsem državnim in zasebnim podjetjem, zadrugam, uradom in ustanovam!

Da bo na teritoriju okraja Kranj odmera dohodnine za leto 1948 čimbolj realna in pravična, so davčnim komisijam nujno potrebni podatki o dohodkih, ki so jih posamezni davčni zavezanci dosegli v tem letu.

Zato se skladno z določili čl. 47 uredbe o dohodnini LRS pozivajo vsa državna in zasebna podjetja ter zadruga, kakor tudi vsi uradi in ustanove, ki razpolagajo s temi podatki, da jih najpozneje do 20. II. 1949 pošljejo poverjeništvu za finance, OLO, Kranj.

Državni uradi in ustanove naj pošljejo podatke v obliki seznamov o izplačilih v letu 1948 za javna dela, o sklenjenih pravnih poslih z fizičnimi in privatno-pravnimi osebami, ki so nastopali v letu 1948 kot dobavitelji, podjetniki, posredniki, zastopniki itd. Isto velja tudi za vse zadruga in vsa državna gospodarska ter privatna podjetja. Carinarnice, pošte in železnice in vsa prevozna podjetja pa morajo poslati podatke o uvozu, izvozu in prenosu blaga. Seznami morajo poleg imen in priimkov vsebovati tudi točne podatke o bivališču davčnega zavezanca ter o njegovem poklicu, ker so sicer neuporabni.

Apeliramo na vse, za katere velja ta opomin, da v interesu skupnosti pomagajo ljudski oblasti pri odmeri davka za leto 1948 in se temu pozivu zanesljivo odzovejo do odrejenega roka.

Poverjeništvu za finance pri OLO v Kranju

Uspešno delo MO vojaških vojnih invalidov v Kranju

Mestni odbor zveze VVI v Kranju je imel pred nedavnim dobro organiziran množični sestanek svojega članstva. Tam je tov. Pogačar podal uspešno poročilo o gospodarskem organizacijskem vprašanju, kjer je podrobno prikazal razvoj invalidskih gospodarskih podjetij, njihov uspeh in pomen v socialistični izgradnji naše dežele. V preteklem letu je bilo osnovanih v kranjskem okraju več podjetij, kot so: Čevljarsko, torbarsko železo-lesno in galanterijsko. Tudi v kulturnem sektorju je invalidska organizacija bila dokaj agilna, prav tako tudi v socialni skrbi za svoje članstvo. Velike naloge pa so postavljene pred organizacijo v letu 1949. Med drugim bodo invalidi aktivno pomagali v borbi proti vaškim motogotcem na vasi. Z agitacijo bodo poskrbeli za čim boljše in večje hektarski donos, za uspešni odkup poljskih pridelkov. Podprli bodo zadrugi način pri obdelovanju zemlje z vključitvijo vseh malih in srednjih kmetov. Čvrsteje se bodo povezali z vsemi množičnimi organizacijami, zlasti z OF kot osnovno množično politično organizacijo. Naslonili se bodo bolj na ljudsko oblast in pomagali razkrinkavati vse škodljive elemente, ki zavirajo polet delovnega človeka. Pri vsem tem pa jih bo izpodbujala zavest, da je invalidska organizacija s svojimi žrtvami, ki jih je dala v NOB, dolžna opravičiti težnje padlih borcev, katerih cilj je bil, uresničiti hrepenenje po boljšem in lepšem življenju, ki ga danes ustvarjamo.

Diskusija, ki je sledila temu poročilu, je bila živa in je v splošnem pokazala, kako pravilno in zdravo gledajo člani invalidske organizacije na pravičen razvoj naše politike, ki je delo in program KPJ. Po končani diskusiji so bile volitve, na katerih je bil izvoljen nov mestni odbor Zveze vojaških vojnih invalidov v Kranju in izbrani delegati za okrajno skupščino.

Objava

ODLOČBA

Okrajnega izvršnega odbora v Kranju o razpisu nadomestnih volitev za okrajni ljudski odbor Kranj.

Po 6. točki 5. člena Zakona o volitvah ljudskih odbornikov je okrajni izvršni odbor v Kranju

o d l o č i l

1. Razpišejo se volitve odbornikov za okrajni ljudski odbor Kranj v 30. volilni enoti (Kranj), 39. volilni enoti (Kranj), 26. volilni enoti (Kranj) in 67 volilni enoti (Tržič).
2. Volitve bodo v nedeljo 13. marca t.l.
3. Ta odločba se začne izvajati takoj po objavi v Uradnem listu LRS. V Kranju 20. I. 1949. Štev. 357/49.

Okrajni izvršni odbor v Kranju.

Tajnik: Kristan Milan, l.r. Predsednik: Trojar Janez l.r.

Tedenska kronika

SPOMINSKI DNEVI

6. II. 1945 — začetek svetovne sindikalne konference v Londonu.

8. II 1849 — umrl dr. France Prešeren.

DEŽURNE SLUŽBE

Nedeljno dežurno službo 6. II. 1949 ima dr. Pance Pavel, tel. št. 351. — Nedeljska dežurna služba traja od sobote od 18. ure do ponedeljka do 6. ure zjutraj. Isti zdravnik vrši v sledečem tednu tudi nočno dežurno službo — ima vsak dan od 20. do 6. ure zjutraj.

DEŽURNE LEKARNE

6. februarja 1949 ima: Mrh. Rauch Metod — Titov trg.

DEŽURNA TRAFIKA

6. februarja 1949: Jakše Jožica, Prešernova 21.

SEZNAM POROČENIH

dne 29. januarja 1949 v Kranju

Hladnik Ivan, Kranj in Kožar Ljudmila, Kranj; Zaletelj Dragotin, Krško in Kaštrun Justina, Jezersko; Poljanec Pavel, Zg. Kokra in Verhovnik Frančiška, Vopolje; Mičič Aleksander, Kranj in Nanut Irma, Kranj; Bida Alojzij, Zapoje in Kristan Julijana, Repnje; Jerman Janez, Dornice in Svolfšak Marijana, Zbilje; Kern Jožes, Srednja vas in Fende Pavla, Srednja vas; Bester Jožef, Poljšica in Ahačič Marija, Sp. Besnica; Čadonič Ivan, Kranj in Balkovec Barbara, Kranj.

Ob tej priliki so darovali za socialni fond din 1760.

SEZNAM UMRLIH OSEB v Kranju v januarju

Bakovnik Frančiška, stara 73 let, želez. upokojenka, Kranj; Berčič Franc, star 28 let, tov. delavec, Kranj-Stražišče, Zontar Ana, stara 79 let, gospodinja, Kranj; Fende Janez, star 68 let, posestnik, Kranj, Primskovo; Fučkar Ivan, star 28 let, delavec, Kranj, Prevole; Markič Frančiška, stara 69 let, gospodinja, Kranj; Fajfar Franc, star 75 let, posestnik, Kranj, Rupa; Gaber Matevž, star 79 let, posestnik, Kranj Rupa; Kussel Terezija, stara 93 let, zasebnica, Kranj.

KINO KRANJ

Od 1. II. do 3. II. „Sirena“. Češki umetniški film.

Od 4. II. do 7. II. „Daljna nevesta“ Sovjetski umetniški film.

KINO ŠKOFJA LOKA

4. II. do 6. II. 1949 — „Učenka prvega razreda“. Sovjetski umetniški film.

KINO TRŽIČ

5. II. in 6. II. 1949 — „Sirena“. Češki umetniški film.